

Pravěké hradiště Hradisko

Obřany, okr. Brno-město, Jihomoravský kraj
1250 př. Kr. až 400 po Kr.

🌄 👁️ ➡️ 1,7 km

Navigační bod: N 49°13'58.11",
E 16°39'48.49".

↑ Řez valem v severní části hradiště s kameny
a zbytky výdřevy. Fotoarchiv ARÚ Brno

Přístup: V Brně-Obřanech od konečné zastávky tramvaje č. 4 přejít po lávce přes Svitavu na Mlýnské nábřeží, dále vlevo po ulici

Hradiska až na její konec. Dále po polní cestou doprava asi 300 m na rozcestí, kde je informační tabule (celá trasa vede po žluté turistické značce). Nejsnadnější je pokračovat podle mapky na tabuli asi 1 km kolem zahrádek do kopce, odbočit doprava a poté dále k lesíku, za nímž je pole, na kterém se hradiště nachází.

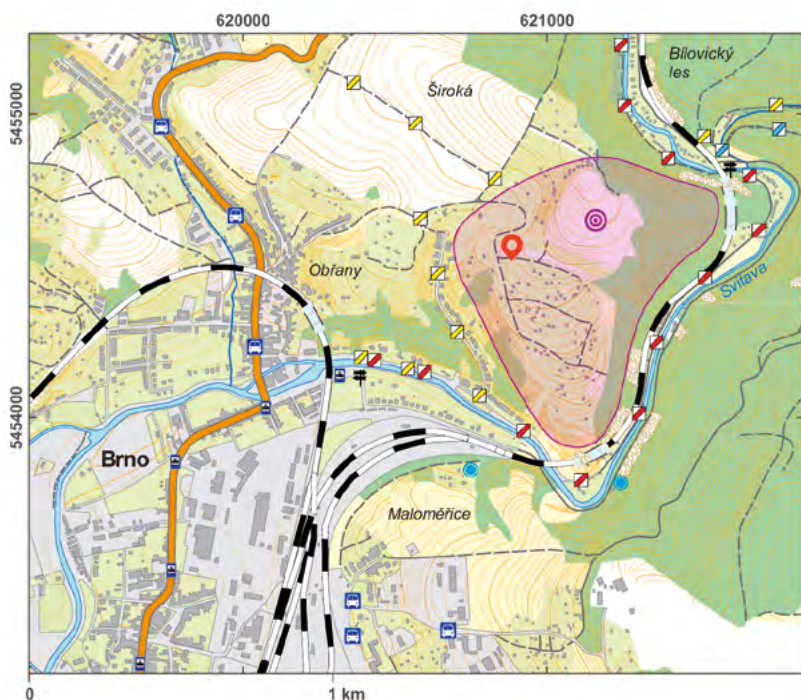
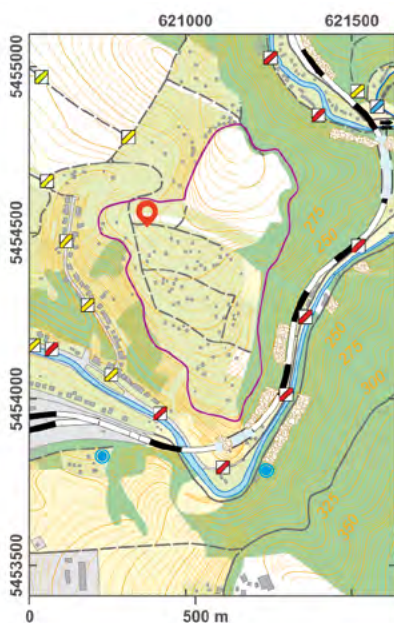
↑ Bronzová plastika konika z pohřebiště, výška 8,5 cm.
Fotoarchiv MZM Brno

Význam: Významné pravěké hradiště, které bylo v pozdní době bronzové jedním z mocenských center celého regionu, v době laténské pak střediskem železářské výroby. Hradiště je dobře odborně poznáno díky vyhodnocení četných archeologických výzkumů.

Historie: *Hradiště objevil F. Koudelka, který zde v letech 1880–1886 prořezal *opevnění a položil několik sond. V 80. letech

19. století naleziště zkoumali také členové Musejního spolku, z nichž J. Hladík v roce 1898 vydal o hradišti první souhrnnou zprávu. K dalšímu poznání přispěl v roce 1890 M. Kříž výzkumem další části opevnění. Počátkem 20. století proběhly menší výzkumy místních amatérů, na ně navázal v letech 1944 a 1946 Státní archeologický ústav, jehož výzkumy zpracoval F. Adámek. Velkým přínosem k poznání hradiště byl v letech 1981–1982 záchranný *archeologický výzkum M. Čižmáře a I. Rakovského v prostoru trasy pro plynovod, která proťala celou vnitřní plochu lokality a poskytla tak mnoho nových poznatků o struktuře a časovém zařazení archeologických objektů, tedy o tom, jaké obyvatelstvo obývalo prostor uvnitř hradiště. Zároveň byly realizovány dva řezy opevněním, které upřesnily dosavadní poznatky o charakteru a časovém zařazení hradiště. Výzkumem bylo potvrzeno, že zde sídlili příslušníci několika pravěkých kultur, ovšem jako opevněné hradiště fungovalo naleziště pouze v podolské fázi kultury středodunajských popelnicových polí pozdní doby bronzové. Kromě toho zde byly nalezeny doklady osídlení lidem mladobronzové kultury velatické, horákovské kultury ze starší doby železné a z doby laténské. V době laténské zde sídlilo kelt-

ské obyvatelstvo pravděpodobně v několika dvorcích, celé sídliště pak bylo jedním ze středisek železářské výroby v regionu a společně s nedalekým hradištěm Skály strategickým bodem v oblasti Moravského krasu. Poslední obyvatelé na tomto místě

↑ Kresebná rekonstrukce hradiště od L. Baláka, pohled od západu

↑ Letecký pohled na lokalitu od jihozápadu. Foto M. Bálek 1999

pobývali na počátku doby stěhování národů. Severně od hradiště bylo v 19. stol. prozkoumáno velké žárové *pohřebiště kultury středodunajských popelnicových polí (263 hroby), pohřbívání zde pokračovalo až do počátku doby halštatské. Nejznámějším nálezem z pohřebiště je litá bronzová plastika konika, vysoká necelých 9 cm.

Popis: Hradiště, jehož mohutnost nejvíce vyniká při pohledu od břehu řeky Svítavy na jeho severovýchodní strmost, část, se rozkládá na velké trojúhelné ostrožně v nadmořské výšce 320 m. Se svou maximální šířkou 280 m a délkou přibližně 550 m

zaujímá plochu asi 20 ha. Mohutné valové opevnění je nejvýraznější na severní a východní straně hradiště, kde místy dosahuje při pohledu z vnější strany až 5 m výšky. Směrem z vnitřní plochy hradiště není rozdíl mezi korunou valu a terénem plochy *akropole patrný, neboť val byl v minulosti snížen zemědělskými úpravami terénu. Na východní straně probíhá z vnější strany před tělesem 3 m široká terasa, uprostřed severní strany je fortifikace přerušena *bránou. Na východní straně opevnění se táhne další, 3 m vysoký vnější val dlouhý přibližně 80 m, který vymezuje východní předhradí a sloužil k posílení ochrany z této strany.

↑ Řez valem v severovýchodní části hradiska, stav z roku 2008. Foto L. Kundera

↑ Řez valem v severovýchodní části hradiska, výzkum ARÚ Brno v roce 1982. Foto ARÚ Brno

Stopy opevnění na západní a jižní straně hradiště nejsou v současnosti patrné, protože zde dlouhodobě leží pole a zahrady a veškeré terénní stopy po fortifikaci, která se zde dá předpokládat, byly postupně setřeny zemědělskou činností. Obřanské hradiště zůstává zajímavou a poučnou lokalitou, vhodnou k návštěvě i přesto, že představu o jeho vzhledu a velikosti si je možno utvořit pouze v jeho zalesněné severovýchodní části, kde zůstaly do dnešních dnů zachovány fortifikační prvky. [dv]

Literatura: Sklenář – Sklenářová – Slabina 2002; Čižmář 2004; Čižmářová 2004.

Okolí:

- (1) Obřany (BM), pravěké hradiště Skály: N 49°13'53.25", E 16°39'12.67" (0,8 km).
- (2) Kanice (BI), zřícenina hradu Obřany: N 49°14'5.74", E 16°40'26.03" (0,9 km).
- (3) Líšeň (BM), pravěké a raně středověké hradiště Staré Zámky: N 49°13'1.19", E 16°42'48.73" (3,9 km).
- (4) Líšeň (BM), pravěké hradiště Chochola: N 49°14'19.32", E 16°43'16.06" (4,2 km).